

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฉบับที่ D21 3 เม.ย. 68		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ทะเลจีนใต้	ท่าทีที่เหมาะสมของไทย ต่อการ ดำเนินกิจกรรมทางทหารของ สหรัฐฯ และ จีน ในทะเลจีนใต้	
ประเด็นสำคัญ	- ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทะเลจีนใต้ - กิจกรรมทางทหารของ สหรัฐฯ และ จีนในทะเลจีนใต้ - ท่าทีที่เหมาะสมของไทยควรเป็นอย่างไร	

ทะเลจีนใต้ (South China Sea) เป็นทะเลที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ประมาณ 3.5 ล้านตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นทะเลที่สำคัญทางเศรษฐกิจและการเดินเรือของโลก ทะเลจีนใต้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหลายประเทศ เช่น จีน, เวียดนาม, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, บรูไน และไต้หวัน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แหล่งประมงและแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติใต้ทะเล

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ทะเลจีนใต้เป็นทะเลที่มีลักษณะน้ำตื้นส่วนใหญ่ โดยมีช่องแคบหลายแห่งที่เชื่อมต่อระหว่างทะเลจีนใต้กับมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย เช่น ช่องแคบมะละกา (Malacca Strait) และช่องแคบบรูไน (Brunei Strait) ซึ่งทำให้ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการค้าระหว่างทวีปที่สำคัญ ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการค้าทางทะเลที่สำคัญ โดยประมาณ 1/3 ของการขนส่งสินค้าทางทะเลทั่วโลกผ่านทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะการขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งประมงที่สำคัญสำหรับหลายประเทศในภูมิภาค ซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศที่เกี่ยวข้อง ทะเลจีนใต้เป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้งด้านอธิปไตยระหว่างหลายประเทศ เนื่องจากมีข้อพิพาทเกี่ยวกับเขตแดนทางทะเลในพื้นที่นี้ ประเทศต่าง ๆ อ้างสิทธิ์ในพื้นที่บางส่วนของทะเลจีนใต้ ซึ่งรวมถึงพื้นที่ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติสำคัญ ทั้งนี้ จีนได้อ้างสิทธิ์ในส่วนใหญ่ของทะเลจีนใต้ผ่านการใช้แนวเส้น 9 เส้น ทะเลจีนใต้มีความสำคัญทางการทหารเนื่องจากเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการควบคุมเส้นทางการเดินเรือระหว่างเอเชียและตะวันตก ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้จึงไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการควบคุมทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างอิทธิพลในภูมิภาคและการควบคุมเส้นทางการขนส่งสินค้าทางทะเล

โดยสรุป ทะเลจีนใต้เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และโลก การจัดการข้อพิพาทและการเจรจาเกี่ยวกับทะเลจีนใต้ยังคงเป็นเรื่องที่ท้าทายและมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้

กิจกรรมทางทหารของสหรัฐอเมริกาและจีนในทะเลจีนใต้ มีบทบาทสำคัญในการแสดงอิทธิพลในภูมิภาค และมีผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่นี้ ความตึงเครียดในทะเลจีนใต้ระหว่างทั้งสองประเทศมักเกี่ยวข้องกับการอ้างสิทธิ์ในพื้นที่ทะเลที่มีข้อพิพาท ซึ่งส่งผลให้เกิดกิจกรรมทางทหารที่ทั้งสองฝ่ายดำเนินการ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการทหารของตน

กิจกรรมทางทหารของ สหรัฐฯ ในทะเลจีนใต้

มีรายงานเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารของ สหรัฐฯ ในทะเลจีนใต้ ประจำปี 2024" (An Incomplete Report on US Military Activities in the South China Sea in 2024) โดยมีสาระสำคัญว่า การแสดงตนของ สหรัฐฯ ในพื้นที่พิพาทอาจเพิ่มขึ้น แต่จำนวนปฏิบัติการ "เสรีภาพในการเดินเรือ" (FONOPs) ที่รุกร้าใกล้เคียงในทะเลจีนใต้ รวมถึงการเล่นผ่านช่องแคบไต้หวัน กลับลดลง แต่จำนวนและความถี่ของอากาศยานและเรือรบสหรัฐฯ ที่ปฏิบัติการในทะเลจีนใต้ยัง "เพิ่มขึ้นในแต่ละระดับ" (varying levels of increases)

รวมทั้งสหรัฐฯ ยังใช้ ฟิลิปินส์เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ในการขยายกิจกรรมทางทหาร โดยมีการฝึกซ้อมยุทธวิธีและปฏิบัติการร่วมที่มุ่งไปยังทะเลจีนใต้และช่องแคบไต้หวัน ทั้งนี้จากความเคลื่อนไหวทางทหารของสหรัฐฯ ในภูมิภาคฯ บ่งชี้ว่า ยุทธศาสตร์ อินโด-แปซิฟิกจะยังคงเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญสูงสุดของสหรัฐฯ และ จีน จะยังคงเป็นคู่แข่งเชิงยุทธศาสตร์อันดับ 1 ของสหรัฐฯ

กิจกรรมทางทหารของ สหรัฐฯ ในทะเลจีนใต้ มีดังต่อไปนี้

- **การปฏิบัติการเสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation Operations, FONOPs)**

สหรัฐฯ ได้ดำเนินการปฏิบัติการเสรีภาพการเดินเรือในทะเลจีนใต้เป็นประจำ ซึ่งเป็นการส่งเรือรบหรือเครื่องบินของสหรัฐฯ เข้าไปในพื้นที่ที่จีนอ้างสิทธิ์ภายใต้เส้น 9 เส้น (Nine-Dash Line) โดยไม่มีการขออนุญาตจากจีน การดำเนินการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบและยืนยันเสรีภาพในการเดินเรือในทะเลจีนใต้ ซึ่งถือเป็นการแสดงออกถึงการต่อต้านการขยายอิทธิพลทางทะเลของจีน

- **การฝึกซ้อมร่วมกับพันธมิตร** สหรัฐฯ มักจะจัดการฝึกซ้อมทางทหารร่วมกับพันธมิตรในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เช่น การฝึกซ้อมร่วมกับฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการป้องกันภัยและส่งเสริมความร่วมมือทางทหารในภูมิภาค ซึ่งการฝึกซ้อมนี้มักเกิดขึ้นในทะเลจีนใต้หรือใกล้เคียง

- **การลาดตระเวนทางทะเลและทางอากาศ** สหรัฐฯ ยังมีการลาดตระเวนในทะเลจีนใต้โดยการส่งเรือรบและเครื่องบินทิ้งระเบิด B-52 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการรักษาเสรีภาพในการเดินเรือและขอให้จีนหยุดการขยายอิทธิพลในพื้นที่ที่มีข้อพิพาท

- **การสนับสนุนพันธมิตร สหรัฐฯ** ยังให้การสนับสนุนทางทหารแก่พันธมิตรในภูมิภาค เช่น การฝึกซ้อมและการส่งเรือรบให้กับฟิลิปปินส์ เพื่อ เพิ่มความแข็งแกร่งในการปกป้องดินแดนของพันธมิตรจากการขยายอิทธิพลของจีนในทะเลจีนใต้

แนวโน้มการดำเนินกิจกรรมทางทหารของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้จะยังคงจำกัดเนื่องจากกำลังทางทหารที่สามารถใช้ได้ ถูกนำมาใช้ในภูมิภาคนี้แล้ว ดังนั้น ในอนาคตการเพิ่มการใช้โดรนหรืออาวุธอัตโนมัติ อาจกลายเป็นแนวทางหลัก เพื่อลดความกังวลด้าน ‘ปริมาณ’ ของยุทธโศปกรณ์ในทะเลจีนใต้ และพื้นที่ใกล้เคียง

กิจกรรมทางทหารของ จีน ในทะเลจีนใต้

มีข้อมูลล่าสุดจาก สรุปรข่าวสำคัญประจำวัน ที่ 30 มี.ค. 68 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กล่าวว่า จีนส่งกองทัพอากาศจีนลาดตระเวน และส่งเครื่องบินทิ้งระเบิด H-6 จำนวน 2 ลำ เข้าไปบินลาดตระเวนบริเวณสันดอนสกาห์โบโรห์ในทะเลจีนใต้เพื่อแสดงกำลังในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ก่อนที่นายปีเตอร์ เฮกเซท รมว.กท.สหรัฐฯจะเยือนฟิลิปปินส์

ซึ่งกิจกรรมทางทหารของจีน ในทะเลจีนใต้ มีดังต่อไปนี้

- **การขยายฐานทัพและเกาะเทียม (Artificial Islands)**

จีนได้ดำเนินการสร้างเกาะเทียมหลายแห่งในทะเลจีนใต้ในพื้นที่ที่เป็นข้อพิพาท เช่น ในหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands) ซึ่งจีนได้สร้างฐานทัพทหาร เช่น รันเวย์สนามบิน ท่าเรือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารอื่น ๆ การขยายพื้นที่เหล่านี้ทำให้จีนสามารถเสริมสร้างอิทธิพลทางทหารในทะเลจีนใต้ได้มากขึ้น

- **การป้องกันทางทหารและการแสดงอำนาจ**

จีนมักจะจัดการซ้อมรบทางทหารในทะเลจีนใต้เพื่อแสดงอำนาจและยืนยันการอ้างสิทธิ์ในพื้นที่ทะเลที่มีข้อพิพาท การซ้อมรบเหล่านี้มักเกี่ยวข้องกับการยิงขีปนาวุธและการใช้เครื่องบินรบและเรือรบในการฝึกซ้อม นอกจากนี้ จีนยังมีการเสริมสร้างความสามารถในการป้องกันทางทะเล เช่น การใช้ระบบป้องกันขีปนาวุธและการติดตั้งอุปกรณ์เฝ้าระวังเพื่อป้องกันการบุกรุกจากภายนอก

- **การปิดกั้นเสรีภาพในการเดินเรือ**

จีนได้พยายามใช้มาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเส้นทางการเดินเรือในทะเลจีนใต้ เช่น การตั้งข้อจำกัดหรือการบังคับใช้กฎระเบียบที่จำกัดเสรีภาพในการเดินเรือของประเทศอื่น ๆ ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะจากสหรัฐฯ ที่ต่อต้านการปิดกั้นเสรีภาพในการเดินเรือในทะเลจีนใต้

- **การเผชิญหน้าและการตอบโต้ทางทหาร**

เมื่อสหรัฐฯ ดำเนินกิจกรรมทางทหาร เช่น การลาดตระเวนหรือการปฏิบัติการเสรีภาพในการเดินเรือในทะเลจีนใต้ จีนมักตอบโต้ด้วยการส่งเครื่องบินหรือเรือรบเข้าไปในพื้นที่เพื่อแสดงถึงการคัดค้านและยืนยันสิทธิ์ของจีนในการควบคุมพื้นที่ทะเลดังกล่าว

แนวโน้มกิจกรรมทางทหารของจีนในทะเลจีนใต้จะยังคงมุ่งเน้นการปกป้องและขยายอำนาจทางทหารในพื้นที่ทะเลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์นี้ อย่างไรก็ตาม การตอบสนองจากประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคจะมีผลต่อทิศทางในอนาคตของกิจกรรมเหล่านี้

ผลกระทบจากกิจกรรมทางทหารของทั้งสองประเทศ

1. ความตึงเครียดในภูมิภาค

กิจกรรมทางทหารของสหรัฐฯ และจีนในทะเลจีนใต้ทำให้เกิดความตึงเครียดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยทั้งสองประเทศต่างยืนยันสิทธิ์ของตนในพื้นที่ทะเลที่มีข้อพิพาท

2. ความเสี่ยงต่อการปะทะ

แม้ว่าในปัจจุบันทั้งสองประเทศจะมีการเผชิญหน้ากันในระดับที่ไม่รุนแรง แต่กิจกรรมทางทหารเหล่านี้อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น การปะทะทางทหารระหว่างเรือรบหรือเครื่องบินของทั้งสองฝ่าย

3. ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การดำเนินกิจกรรมทางทหารในทะเลจีนใต้มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน รวมทั้งกับประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และเวียดนาม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค

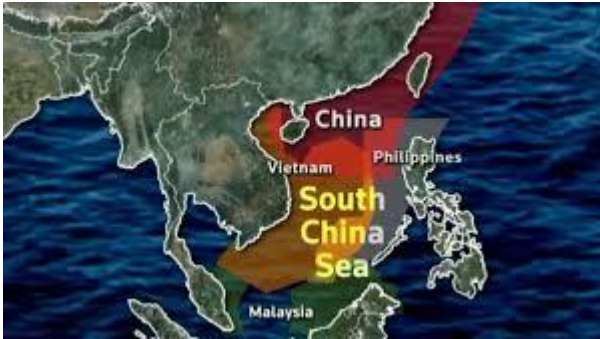
ท่าทีที่เหมาะสมของไทยต่อการดำเนินกิจกรรมทางทหารของสหรัฐอเมริกาและจีนในทะเลจีนใต้ ควรเป็นการดำเนินนโยบายที่มีความสมดุล โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศในระยะยาวและเสถียรภาพของภูมิภาค แนวทางที่ประเทศไทยควรวางท่าที มีดังต่อไปนี้

- การรักษาความเป็นกลาง:** ไทยควรยึดหลักการของการเป็นกลาง (neutrality) ในการตอบสนองต่อกิจกรรมทางทหารของทั้งสหรัฐฯ และจีนในทะเลจีนใต้ โดยไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ยังคงส่งเสริมการเจรจาและหาทางออกที่สันติ เพื่อไม่ให้เกิดการตึงเครียดหรือความขัดแย้งในภูมิภาคที่อาจส่งผลกระทบต่อไทย
- การสนับสนุนการเจรจาทางทูต:** ไทยควรสนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในข้อพิพาททะเลจีนใต้ เช่น สหรัฐฯ จีน และประเทศในอาเซียน (รวมทั้งไทย) ใช้ช่องทางการทูตในการหาข้อยุติ โดยการใช้กฎหมายระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาของสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) เพื่อเป็นกรอบในการแก้ไขข้อพิพาท
- การเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารในระดับภูมิภาค:** ไทยสามารถมีความร่วมมือทางทหารกับทั้งสหรัฐฯ และจีนในบางด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการขัดแย้ง เช่น การฝึกซ้อมทางทหารเพื่อเพิ่มความมั่นคงในภูมิภาค การป้องกันภัยคุกคามที่มีลักษณะข้ามชาติ (เช่น การก่อการร้าย การค้ามนุษย์) หรือการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในกรณีเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ โดยการร่วมมือเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพในภูมิภาค
- การคำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคง:** ไทยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มาจากทั้งสองฝ่าย ในขณะที่สหรัฐฯ และจีนต่างก็เป็นคู่ค้าสำคัญของไทย การมีท่าทีที่ยืดหยุ่นและไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะช่วยให้ไทยรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในระดับภูมิภาคได้อย่างดีที่สุด
- การส่งเสริมบทบาทของอาเซียน:** ไทยควรสนับสนุนบทบาทของอาเซียนในการเป็นเวทีสำหรับการเจรจาและการแก้ไขข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถหารือและหาทางออกที่ยั่งยืนโดยไม่ต้องพึ่งพาการใช้กำลังทางทหาร นอกจากนี้ อาเซียนสามารถทำหน้าที่ในการกระชับความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคในด้านการรักษาความปลอดภัยทางทะเล

6. การพัฒนากองทัพและความมั่นคงของไทย: ไทยควรพัฒนาความสามารถทางทหารและความมั่นคงในประเทศ เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามที่อาจเกิดจากความตึงเครียดในทะเลจีนใต้ได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องหลีกเลี่ยงการถูกดึงเข้าไปในความขัดแย้งระหว่างประเทศใหญ่ทั้งสอง
7. การสนับสนุนการใช้กลไกระหว่างประเทศ: ไทยสามารถสนับสนุนการใช้กลไกระหว่างประเทศ เช่น การใช้ศาลระหว่างประเทศในการตัดสินข้อพิพาท หรือการสนับสนุนการทำงานขององค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น สหประชาชาติ หรือศาลระหว่างประเทศเพื่อยุติข้อพิพาทในทะเลจีนใต้

ท่ามกลางการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจในทะเลจีนใต้ ท่าทีที่เหมาะสมของไทยคือการรักษาความเป็นกลาง

และไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในความขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ และจีน โดยการสนับสนุนการเจรจาทางทูต การเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาท และการรักษามลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศไทยให้ดีที่สุดที่สุดในบริบทของเสถียรภาพของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พร้อมทั้งคอยติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดต่อไป

พ.อ. หญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ

อจ.กก.วทบ.

อ้างอิง

- 1.https://www.youtube.com/watch?v=a0Lzt8r_1ml ทะเลจีนใต้ จุดปะทะของมหาอำนาจในอินโด-แปซิฟิก | FLASHPOINT จุดร้อนโลก
- 2.<https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0EO327fd/nbt/nbt9/IS/9029.pdf> รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง ไทยต่อทะเลจีนใต้และการมองไปข้างหน้า
- 3.<https://www.infoquest.co.th/2025/462569> ฟิลิปปีนส์-สหรัฐฯ จัดการซ้อมรบครั้งที่ 5 ในทะเลจีนใต้
- 4.<http://www.ias.chula.ac.th/article> ความปกติใหม่ ใน ทะเลจีนใต้
- 5.<https://www.bbc.com/thai/international-56461377> ทะเลจีนใต้ จุดยุทธศาสตร์ที่หลายชาติแย่งกันครอบครอง
6. สรุปข่าวสำคัญประจำวันสำนักงานนสภาคความมั่นคงแห่งชาติประจำวัน ที่ 30 มี.ค.68
7. โครงการสำรวจสถานการณ์ยุทธศาสตร์ทะเลจีนใต้ (SCSPI) “รายงานเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารของสหรัฐฯ ในทะเลจีนใต้ ประจำปี 2024”